

Ποιες παγίδες πρέπει να αποφύγει η οικονομία;

Του ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Το πιθανότερο ενδεχόμενο είναι ότι, στη νέα χρονιά, η πορεία της ελληνικής οικονομίας θα είναι ομαλή σε ένα ευρύτερο παγκόσμιο πλαίσιο επιβράδυνσης αλλά όχι ύφεσης. Σε αυτό το κεντρικό σενάριο, υπάρχει η δυνατότητα εμπέδωσης της ισχυρής ανάκαμψης που καταγράφηκε μετά την πανδημία. Ακόμη πιο σημαντικό, υπάρχει η ευκαιρία παρεμβάσεων στην οικονομία που θα την στρέψουν σταδιακά προς συστηματικά ισχυρή ανάπτυξη. Την ίδια ώρα, όμως, ελλοχεύουν σημαντικοί κίνδυνοι στο παγκόσμιο περιβάλλον, ούτε βέβαια είναι διασφαλισμένο πως στην οικονομία μας θα γίνουν πράγματι οι αναγκαίες τομές. Σε κάθε περίπτωση, τα επόμενα κρίσιμα ζητήματα που θα απαντηθούν κατά τη διάρκεια της χρονιάς είναι πολλά.

Στο κεντρικό σενάριο, η μεγέθυνση της εγχώριας οικονομίας θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα με τα φετινά, υψηλότερα από τον μέσο όρο της Ευρώπης. Αναμένεται μείωση του ρυθμού αύξησης της κατανάλωσης, σε περιβάλλον πληθωρισμού που θα υποχωρήσει αλλά θα παραμείνει υψηλός. Η ισχυ-

ρή άνοδος των επενδύσεων είναι προϋπόθεση για να διατηρηθεί η δυναμική μεγέθυνσης. Θα δοκιμασθεί από το υψηλό επίπεδο των επιτοκίων και την εξασθενημένη διεθνή ζήτηση, όμως θα υποστηριχθεί από την ένταση των δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης. Δημοσιονομικά, αναμένεται πρωτογενές πλεόνασμα, όμως η εξασθένιση του πληθωρισμού και της αύξησης της κατανάλωσης σε σχέση με φέτος θα δυσχεράνει την προσπάθεια στην πλευρά των εσόδων, όταν θα υπάρχει πίεση για περισσότερες δαπάνες από διάφορες πλευρές.

Αυτή η μάλλον θετική πορεία που αναμένεται πρέπει να τεθεί στη σωστή προοπτική. Στο ευρωπαϊκό και ευρύτερο περιβάλλον υπάρχει επιβράδυνση που σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης είναι στο όριο της ύφεσης. Μετά την απότομη αύξησή τους κατά τη φετινή χρονιά, τα επιτόκια αναμένεται πως θα παραμείνουν υψηλά και κατά την επόμενη, επιβαρύνοντας το κόστος των επενδύσεων. Η ελληνική οικονομία, παρά την πρόοδο των τελευταίων ετών βρίσκεται ακόμη σε χαμηλό επίπεδο, τόσο ως

Η θετική πορεία έπεται από μακρά περίοδο κρίσεων θα μπορούσε να δημιουργήσει την αίσθηση, σε παράγοντες της πολιτικής και οικονομικής ζωής, πως περαιτέρω προσπάθειες εκσυγχρονισμού της χώρας περιττεύουν.

προς τις κεντρικές επιδόσεις της, όπως τα πραγματικά εισοδήματα και η απασχόληση, όσο και ως προς την αξιολόγηση δομικών χαρακτηριστικών της. Ο συνδυασμός αυτών των δεδομένων σημαίνει πως απαιτείται εγρήγορση. Η ενδυνάμωση της παραγωγικής βάσης πρέπει να προχωρήσει επειγόντως, για να είναι λιγότερο εκτεθειμένη σε πιθανές εξωτερικές αναταράξεις και για να μικρύνει η απόσταση που την χωρίζει από τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους.

Οι αναταράξεις και οι κίνδυνοι που μπορεί να αναμένονται από το εξωτερικό έχουν βραχυχρόνιες και μεσοπρόθεσμες διαστάσεις. Η αδυναμία αύξησης των εισοδημάτων σε σημαντικό μέρος του ευρωπαϊκού πληθυσμού αυξάνει άμεσα τον πολιτικό κίνδυνο σε διάφορες χώρες. Αδύναμες κυβερνήσεις έχουν μυωπικό ορίζοντα και αδυνατούν να εφαρμόσουν τις αναγκαίες αλλαγές για αύξηση της ευημερίας των πολιτών. Ακόμη περισσότερο δυσχεραίνεται η εφαρμογή αναγκαίων πολιτικών εμβάθυνσης στο ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως στην τραπεζική νομοποίηση και στους δημοσιονομικούς κανόνες. Για τη δική μας οικονομία, η αστάθεια στην ευρωπαϊκή μπορεί να αποδειχθεί σημαντικός επιβαρυντικός παράγοντας. Ταυτόχρονα, πληθαίνουν τα ερωτήματα για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας. Ο εμπορικός και τεχνολογικός ανταγωνισμός που υποβόσκει, θα μπορούσε να συνθέσει τις επόμενες γεωπολιτικές και ενεργειακές κρίσεις σε μια εντονότερη αντιπαλότητα της Δύσης με την Κίνα και τους συμμάχους της. Αν και αυτή η εξέλιξη έχει μακροχρό-

νια χαρακτηριστικά, υπάρχουν άμεσες επιδράσεις στο επίπεδο του πληθωρισμού και στην αύξηση των κινδύνων.

Η ευκαιρία

Το πιο ουσιαστικό ζήτημα βέβαια, κατά την επόμενη χρονιά, αφορά τις επιλογές πολιτικής στη χώρα. Η θετική πορεία έπεται από μακρά περίοδο κρίσεων θα μπορούσε να δημιουργήσει την αίσθηση, σε παράγοντες της πολιτικής και οικονομικής ζωής, πως περαιτέρω προσπάθειες εκσυγχρονισμού της χώρας περιττεύουν. Ακόμη και οι πολύτιμοι πόροι από το Ταμείο Ανάκαμψης, αν δεν συνοδευθούν με έντονη και ουσιαστική μεταρρυθμιστική πρόοδο, αντί για υποβοήθηση της ανάπτυξης μπορεί να θρέψουν την εσωστρέφεια. Συνολικά, αυτό που θα κριθεί στην επόμενη χρονιά είναι αν το σημαντικό περιθώριο ευκαιρίας που έχει δημιουργηθεί θα χρησιμοποιηθεί πράγματι προς όφελος των μεσοπρόθεσμων προοπτικών της οικονομίας.

Ο κ. Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.